



МОВА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 81.11

Тетяна Коць

ОЦІННА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В МОВІ СУЧАСНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

У статті проаналізовано механізми вияву оцінності одного з центральних понять мови публіцистичного стилю – «України». Зосереджено увагу на семантичних процесах у мові ЗМІ, висвітлено проблеми аналізу мовних одиниць у тексті, зокрема оновлення структури та семантики оцінних лексичних компонентів, стилістичної маркованості синтаксичних одиниць. Звернено увагу на відбиття історії і сучасності в семантиці оцінних одиниць, яка активується одиницями національної мови і фіксує новий етап розвитку її функціонально-стильової парадигми.

Ключові слова: оцінність, імпліцитні одиниці, експліцитні одиниці, експресивні мовні засоби, синоніми, позитивнооцінні одиниці, негативнооцінні одиниці.

The article analyzes the mechanisms of revealing the value of one of the central notions of the language of the journalistic style – «Ukraine». The attention is focused on the semantic processes in the language of the media, the problems of the analysis of the linguistic units in the text are highlighted, in particular the updating of the structure and semantics of the estimated lexical components, the stylistic marking of the syntactic units. Attention is drawn to the reflection of history and modernity in the semantics of evaluative units, which is activated by the units of the national language and fixes a new stage in the development of its functional-style paradigm.

Keywords: axiology, implicit unity, explicit unit expressive language means, synonyms, expressive syntactic constructions.

Публіцистичний стиль в аспекті аксіології можна розглядати як сукупність апеляцій до колективних культурних, тобто ментальних одиниць, які об'єднують ціннісний, поняттєвий і образний елементи. ЗМІ, змінюючи формат порушуваних у публіцистичних текстах різноманітних тем, наповнюючи зміст позитивною або негативною оцінкою, формують загальну, масову мовну культуру нашого суспільства. Між ЗМІ, що створюють розгалужене інформаційне поле, і мовною свідомістю українця існують причиново-наслідкові зв'язки.

Україна – це одне з центральних понять сучасних періодичних видань, яке обростає новою, співзвучною часові аксіологією. Оцінка і позитивних, і негативних явищ суспільного життя *України* відчутно психологічна й експліцитна. У центрі оцінюваної парадигми перебуває *державність* – необхідна умова розвитку будь-якої нації. Слова *Україна* і *держава* функціонують у газетних текстах як синоніми і є виразними маркерами історичного періоду незалежності. У свідомості народу з 90-х років ХХ ст., завдяки насамперед ЗМІ, утвердилася думка про позитивну роль держави в суспільно-політичному житті суспільства. Відповідно до настроїв епохи частотними є позитивнооцінні експліцитні означення до слова *держава*. Це переважно слова з інтелектуальної сфери мовомислення: *незалежна, самостійна, соборна, суверенна, демократична, переможна, європейська, вільна, нова*, семантика яких розкривається у контексті, напр.: *Надпотужний політичний землетрус, яким для Європи та Азії виявилася Перша світова війна, тоді розвалив кілька імперій. Ще на початку ХХ ст. вони видавалися непорушними основами континентального порядку, та за якихось двадцять років ті колоси на глиняних ногах впали, а на руїнах постала низка нових незалежних держав* (СП, 23-29.03. 2017); *Всередині країни всі політичні сили, – незалежно від того, при владі вони чи в опозиції, – повинні бути партнерами в розбудові незалежної, європейської, демократичної держави* (СП, 23-29.03. 2017).

Рушієм утвердження державних цінностей у суспільстві були національно-визвольні рухи, революції, ідеї яких завдяки

ЗМІ поширювалися і закріплювалися у свідомості значної частини суспільства. *Суверенна держава* розглядається як запорука формування *нації* – основного державотворчого елемента. *Держава, Україна і нація* – часто функціонують як тотожні поняття, позитивну оцінку яких увиразнюють нейтральні словникові одиниці, переважно означення, які в контексті набувають піднесеного позитивнооцінного звучання, напр.: *Українська революція 1917 – 1921 років вперше показала світові суверенну українську державу та стала початковим етапом у боротьбі за незалежність, яка досягла своєї мети 1991 року. Ця революція започаткувала процес формування модерної політичної нації* (СП, 23-29.03. 2017); *Українці – вільна, інтелектуальна, європейська нація. Нам треба наздогнати і йти вперед разом з іншими європейськими державами* (ЛУ, 9.03. 2017).

Позитивну оцінку понять *Україна, нація* увиразнює вживання слова *патріотизм* з експресивними означеннями-синонімами з семою заперечення природних дій людини, що створює відчуття масштабності: *Також експерти сходяться на думці: небачений, нечуваний підйом патріотизму, який останнім часом спостерігаємо в Україні, дає додаткові шанси на успіх саме націоналістичним, послідовно проукраїнським силам* (УМ, 24.06.2014); *Незбагнений, небачений патріотизм проходить крізь наші серця і душі – нація стала свідомішою, сильнішою, згуртованішою, а держава сильною і незалежною* (УМ, 22.05.2014).

У мові публіцистичного стилю в 2014 році в зв'язку з суспільно-політичними подіями – Революцією гідності – спостерігаємо тенденцію до активізації нових позитивнооцінних синонімічних рядів з семантикою «духовності», зокрема на означення *держави, народу, нації*: *Наша нація, одухотворена вірою в добро і справедливість одуховлена переконаннями створити сильну державу, здолає всі труднощі і незгоди, досягне єдності і розквіту* (УМ, 06.09.2012). Позитивний образ *України, держави* створює, безперечно, *народ, нація*. Періодичні видання в останні роки засвідчують розширення лексичної сполучуваності цих слів з позитивнооцінними епітетами, напр.: *непереборний, сильний,*

цілеспрямований, інтелектуальний, європейський, успішний, єдиний, об'єднаний, нездоланий, культурний, піднесений, напр.: *Наш народ – це люди великого внутрішнього потенціалу, нездоланні, успішні, об'єднані в нову спільноту, сильні духом, впевнені в своїх силах – це ознака нової, сучасної і майбутньої України* (ЛУ, 10.04.2014).

Позитивну оцінку народу, нації виразняють синоніми, відтінки значення яких перебувають у тісному зв'язку з характером змістового поєднання слів у словосполученні: *шляхетний – культурний – ліберальний, терплячий; свідомий – патріотичний – непоборний*, напр.: *Ми шляхетна, культурна нація з тисячолітньою історією і культурою. Ми обраний Богом народ з родючими чорноземами й чулим серцем* (ЛУ, 10.04.2014); *З висловлених думок постає шляхетний, ліберальний і коректний образ нашого народу, який терпить і тихо бореться за своє майбутнє* (УМ, 10.04.2014).

Позитивнооцінну функцію у створенні привабливого образу України, держави виконують дієслова та віддієслівні іменники з семами «служіння», «руху», «будування», напр.: *Закон про неможливість подвійного громадянства має поширюватися на суддів, представників спецслужб, народних депутатів та депутатів місцевих рад, тобто на всіх, хто уповноважений служити державі і розбудовувати її економічний потенціал* (УМ, 15.03.2017); *Рівень розвитку держави залежить від щоденного поступу, руху вперед, створення і пошанування європейських цінностей. Перед усіма нами стоять завдання – йти вперед, будувати, а не знищувати* (УМ, 15.03.2017).

Характерною для мови сучасної періодики є лексична сполучуваність слів *Україна, держава* з позитивнооцінними дієсловами *захистити, боронити*, напр.: *Захистити власну державу – це святий обов'язок кожного громадянина. Сьогодні всі повинні бути свідомими того, що від нашої позиції залежить наша державність* (ЛУ, 24.02. 2017). Увиразнення позитивної конотації досягається шляхом заперечення негативно оцінних тверджень, вживанням експресивних експліцитних мовних одиниць в підрядних з'ясувальних синтаксичних конструкціях: *Зазнали краху*

плани кремлівських агресорів проголосити на цілий світ, що український народ, піддавшись брехливій більшовицькій пропаганді, зневірився у власній державі, тому не захищає ні столиці, ні своєї влади (СП, 2-8.03. 2017).

Частотним є вживання позитивно маркованих словосполучень *українська державність, наша державність* (пор. у СУМ. Т II – «державний лад»), напр.: *Українська державність завжди повинна бути у пріоритеті всіх державних діячів і політиків* (УМ, 15.03. 2017).

Як позитивно оцінну можна кваліфікувати лексичну сполучуваність слова *державницький* (СУМ не фіксує), пор.: *державницька компетентність, державницька щирість* тощо, напр.: *Очевидно, не надто покладаючись на Авакову компетентність і державницьку щирість, президент кинув міністрові внутрішніх справ підмогу в особі грузинських вояків-поліціантів. Ті фахівці справді дали старт (лише старт!) реформам у міліції – переходу до формату цивілізованої поліції. А далі кавказькі реформатори повтікали, жахнувшись масштабів корупції в своєму міністерстві* (ЛУ, 9.03. 2017).

Про розростання оцінної шкали слів *народ, нація* свідчить тенденція творення ступенів порівняння відносних прикметників, що не властиво українській мові, напр., *мирний – мирніший, військовий – військовіший, християнський – християнніший*, напр.: *Нам потрібний чітко розроблений план побудови **мирнішого** і **християннішого** народу, згуртованої української нації* (УМ, 8.04.2014).

Мова преси демонструє тенденцію до вживання експресивних граматичних структур, в яких, завдяки поділу, наголошується на позитивних оцінних характеристиках *України*. Найпоширенішим синтаксичним засобом є парцеляція. У таких конструкціях журналісти зосереджують увагу читача на найбільш інформативній частині речення, що посилює оцінну місткість всього контексту [Жайворонок 2007: 482]. Водночас такі конструкції надають висловленню розчленованості і лаконічності, підсилюючи оцінність [Чернушко 2014: 189]. У протиставних підрядних реченнях наголошено, як правило, на протилежній, переважно

позитивній оцінці українських реалій на противагу негативній, яку містить головна частина речення: *Нас мирних гречкосіїв упосліджували. А ми винайшли світове зерно і колесо, конституцію і демократію* (ЛЮ, 10.04.2014); *Ми скинули жалюгідного диктатора, московського холоуя і його захланних поплічників, які ставили на керівні посади безбатченків, «дядьків отечества чужого» й відвертих ворогів, що руйнували нашу безпеку, заколисували нашу пильність, притлумлювали нашу гідність у підростаючому поколінні. Але ми сильні, Україна сильна, ми вистоїмо* (ЛЮ, 10.04.2014).

Критичний погляд на події та явища в Україні реалізує вживання негативнооцінних мовних засобів, напр.: *У державі – революції, інфляція, корупція, махінації на виборах, страйки, крадійство, наступ криміналітету, розмивання ієрархії цінностей, властивих цивілізованому суспільству, а ці подвижники, забувши особисті проблеми, болі й кривди, щоденно йдуть до дітей і вчать їх розумного, доброго, вічного* (СП, 2-8.03. 2017); *Кажуть, що найбільшими ворогами української державності є три речі – війна, корупція, популізм* (УМ, 15.03.2017).

У кінці ХХ ст. – на поч. ХХІ ст. спостерігаємо утворення нових експресивних прикметникових і іменникових синонімічних рядів, які відбивають критичну, негативну оцінку понять *народ, нація, українці* і відповідно *України: знедуховлений – обездуховлений – пустодухий, знеосіблення – деперсоналізація*, напр.: *Російському шовінізмові відводиться... особлива роль у нівеляції і знеосібленні українців* (ЛЮ, 17.06.2012); *«Гранословці» [сучасники письменницького конкурсу «Гранослов»] не зупиняються на констатації екзистенціальної проблематики, не перетворюються на пасивних споглядальників нівеляції самооцінної особистості в зародку, що активно відбувалося в процесі запрограмованої деперсоналізації народу* (КіЖ, 27.04.2013).

Новою негативнооцінною семантикою наповнює синонімічний ряд слово *поскрибований*, пор. *знищений – замучений – покалічений*. Негативна оцінка є основним виявом і лексичного значення цих слів, і змісту всього речення: *Немалу силу і владність ... мали історичні ілюзії, самоомани*.

*Моральна вина, моральний докір почуває майже кожен з нас, хто жив і творив у ті десятиліття [за культу особи]. Вони і в ставленні до нашого **поскрібованого** народу, який не захистили (Ю. Мушкетик, ЛУ, 24.09.2012). Такі синонімічні новотвори письменників знаходять своє поширення в різних жанрах публіцистичного стилю.*

Вживання в одному реченні ряду синонімів створює ефект нагромадження семантично близьких компонентів висловлювання в напрямі посилення негативної оцінки. Спостерігаємо явище градації синонімічних одиниць: *Ситуація в Україні **важка, критична, вибухонебезпечна**, такої у нас ще не було. Це, очевидно, спосіб очищення і консолідації, становлення такої України, яка повинна бути (УМ, 26.04.1014).*

Для увиразнення протиставлення позитивної оцінки України й негативної оцінки Росії в мові публіцистичного стилю використовують **антитезу**, яку побудовано переважно на зіставленні протилежних значень антонімів: *В Україні зараз набирає силу процес **очищення**, у Росії – процес **загнивання** (УМ, 24.06.2014).*

Маркером негативнооціного забарвлення є також навмисне калькування із повним або частковим збереженням особливостей звукового вираження російської мови: *двомовність – двоязичіє, радянщина – совєтчина, радянський – совєцький, напр.: Ми, українці, як і інші емігранти, не творимо «п'ятих колон» і не вимагаємо подвійного громадянства [в США] і **двоязичія** (ВК, 19.04.2012); Ми боїмося **совєцького** минулого України, яке буцімто вже проминуло, але наслідки його можуть суттєво й негативно, навіть трагічно, вплинути на нашу незалежність (УЛГ, 03.06.2012).*

Негативну оцінку посилює вживання експресивних дієслів та віддієслівних іменників з експліцитною семантикою результативності, напр.: *Ситуація у державі **розжарюється, розхитується** і незабаром може знову вибухнути (ЛУ, 9.03.2017); Росія завжди користалася в своїх інтересах перевагами демократичних систем в сусідніх державах, щоб поглинути їх: починаючи з часів Новгород та Речі Посполитої, завершуючи Центральною Європою після Другої світової.*

І зараз розхитування настроїв в нашій державі зсередини є одними із способів гібридної війни Кремля проти України (СП, 23 – 29.03. 2017).

Основним виразником негативної оцінки дійсності сучасної України є також метафора, напр.: *Що таке сучасна Україна? Це кинутий політичним вовкам ласий шматок м'яса* (Кр., 18.10.2012); *Щоб не повторити помилку кума, Петро Порошенко має обрати хірургічне втручання замість гомеопатії в Україні і таки знайти спосіб для дострокових виборів Ради* (УМ, 24.06.2014); *Одинадцять за останній місяць засідання Радбезу ООН з позитивним для України висновком, на жаль, залишається беззубою дипломатією* (УМ, 18.04.2014); *Доки ви не перестанете бути офіціантами, не навчитесь боротися й досягати, особисто для себе й для України, доти нічого не буде* (Кр., 17.04. 2014).

Оцінка явищ духовного життя народу часто знаходить вираження в метафоричній енантіосемії – поляризації значень слів, зокрема чітко вираженої і вже усталеної в свідомості людей негативної семантики поняття *політика* і позитивно окресленої в усі періоди історії літературної мови *культурної сфери* життя суспільства, напр.: *Сучасні кобзарі з намулу часу, ідеології, політики та імітації вимивають золоті піщинки правдивої історії України* (СП, 22 – 28.08.2013).

Комбінацію оцінних засобів з власне семантичними показниками спостерігаємо і в метонімічних одиницях. Тут перенесення назви певного предмета або класу предметів на інший предмет або клас на основі суміжності ґрунтується на асоціативному сприйнятті читача й стає основою розуміння смислового наповнювання цілого тексту, напр.: *Росіяни не сприймають слова Україна, а слово «Галичина» для них схоже на змію з крихітними ніжками, змію з блискучими очима, що безшумно, як ніж, повзе по землі й ріже, розтинає землю* (УМ, 17.01.2013).

Переважно негативнооцінну функцію виконують у мові періодики трансформовані фразеологізми та афоризми. Трансформовані фразеологізми актуалізують знання про навколишню дійсність *України* і фіксують її за допомогою вже добре відомих образів. Змінені фразеологізми наповнюють

зміст всього тексту новою критичною оцінкою негативних явищ суспільного життя *України, країни: Не хотілося б виглядати отим болотним куликом, а то, здається, моя країна тут перевищила всі рекорди за кількістю вихлюпнутого на екрани бруду* (УМ, 4.04.2012) – пор.: *як бугай в болоті; Нардепів в Україні восени рахують* (УМ, 24.06.2014) – пор. *курчат по осені рахують; На Сході України ще є ті самі граблі, що й в Криму, тільки краще заточені* (УМ, 15.04.2014) – пор. *наступати на ті самі граблі*.

Збагачення фразеологічного фонду української мови пов'язане з дією двох протилежних тенденцій: стабільності, що виявляється в збереженні семантики, і в оновленні форми традиційного виразу. Зміни усталених висловлень, як правило, соціально актуалізують і визначають сферу вживання оцінних мовних одиниць, напр.: *Усім гілкам треба злагоджено працювати, а не сіяти юридично-правовий «безпредел» в Україні. Бо хто сіє цей «безпредел», той пожне бурю* (СП, 4 – 10.07.2013).

Оцінною семантикою явищ сучасної *України* сповнені в мові періодичних видань і трансформовані афоризми: *Наступ на українство в Україні, «на своїй не чужій землі», пов'язаний напряму з нещодавнім сфальшованим ухваленням ВР закону про нові засади мовної політики, набуває нищівного та широкомасштабного совітського розмаху* (СП, 1 – 23.01.2013); *А саме буття чи небуття титульного (корінного) народу як державної нації в Україні зі всіма її ознаками: мовою, освітою, наукою, культурними традиціями, – у руках нині живущих* (УМ, 4.12.2012).

Політичні події, війна, що триває сьогодні в Україні, провокують інформаційну війну з Росією. Мова періодичних видань, як наслідок, сповнена експресивними експліцитними негативнооцінними епітетами на означення *Росії* та синонімічних одиниць *Кремль, імперія, імперське плем'я* тощо, напр.: *Поруч з нами хитра, хижа, жорстока, антигуманна, антиукраїнська імперія. Завдання України – розвалити її* (Кр., 17.04.2014).

У мові публіцистики в одному реченні часто функціонує кілька негативнооцінних семантичних рядів дієслівних

синонімів з семантикою знищення, що забезпечує увиразнення аксіологічного наповнення всього контексту: *За понад 360 років від часів Богдана Хмельницького українців ніхто (ні турки, ні поляки, ні навіть німці) так масштабно й безжалісно не нищив, не принижував, не манкуртизував, як оте агресивне, ментально імперське плем'я, що й назву у нас украло, історію нашу привласнило і всі ці століття прагне душу нашу споганити, розтоптати, знищити* (ЛУ, 10.04.2014). Ставлення Росії до України ЗМІ оцінюють як *вороже, агресивне, ненависницьке, антигуманне*, пор.: *На Донбасі відбулася війна цінностей, світоглядних орієнтирів. Росія показала своє справжнє ставлення до України – агресивно-вороже, ненависницьке. І в цьому конструктиві цієї війни. Для українців вона – певний момент істини* (УМ, 24.06.2014).

У парцельованих синтаксичних одиницях з протиставними сурядними реченнями, які містять негативноцінні однорідні означення, виразно відбито причиново-наслідкові зв'язки між діями Росії та українськими реаліями сьогодення, напр.: *Цю фейкову ідеологію придумала для Донбасу Росія і дуже активно її експлуатує. А уражений алкоголем, наркотиками безробітний Донбас, розчавлений соціально-економічними проблемами, напрочуд легко її сприймає: зі зброєю в руках криміналізований люмпен почувається вершителем долі, що досі був ніким, а став усім* (УМ, 24.06.2014).

Як оцінний синтаксичний засіб у мові публіцистичного стилю функціонує також називне речення уявлення, в якому сконденсовано інформацію і зацентровано увагу на протидії російській агресії, напр.: *Політикам не зводити до езопової мови, але в риториці Кремля є слово-маркер, котре не просто має видозмінений смисл, але й виступає червоним сигналом небезпеки. Це слово – захист* (УМ, 8.04.2014); *Очищення, люстрація. Люстрація дасть змогу обірвати ці підводні «внутрішньо системні» зв'язки з імперським плем'ям. І встановити інші, відкриті – поміж громадянським суспільством* (УМ, 8.04.2014).

Україна – це одна із центросфер мови сучасних періодичних видань, яка утримує в своїх структурах ціннісні

виміри суспільного буття, світобачення, мовну картину світу. ЗМІ вербальними засобами і відбивають аксіологію реалій сучасної *України* в контексті суспільно-політичних, культурних тенденцій епохи, і забезпечують живе надходження певних систем поглядів, цінностей однієї людини, цілого колективу, політичної партії до свідомості широкого загалу. Семантика оцінних одиниць публіцистичного стилю відображає суспільне осмислення історії і сучасності, яке активують одиниці національної мови.

Жайворонок В. В. Парцеляція / В. В. Жайворонок // Українська мова. Енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2007. – С. 481 – 482.

Словник синонімів української мови. – Т. I. – II / Ред. кол. : А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К. : Наук. думка, 2000.

Словник української мови. Т. I – XI / Ред. кол. : І. К. Білодід, А. А. Бурячок, В. О. Винник та ін. – К. : Наук. думка, 1970 – 1980.

Фразеологічний словник української мови в 2 кн. / Л. С. Паламарчук, В. М. Білоноженко, В. О. Винник та ін. – К. : Наук. думка, 1993.

Чернушко Н. Про розвиток лінгвістичних поглядів на конструкції експресивного синтаксису / Н. Чернушко // Лінгвістичні студії на пошану корифею: зб. наук. праць із нагоди 90-ліття від дня народ. С.І. Дорошенка. – Х. : Харк. істор-філол. тов-во, 2014. – 424 с.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ВК – Вечірній Київ

КіЖ – Культура і життя

Кр. – Країна

ЛУ – Літературна Україна

СП – Слово Просвіти

УЛГ – Українська літературна газета

УМ – Україна молода

REFERENCES

Billodid, I. K. (Ed.). (1970 – 1980). *Dictionary of the Ukrainian language*. (Vol. I – XI). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

Buryachok, A. A., Gnatyuk, G. M., Golovashchuk, S. I., and others (2000). *Dictionary of Ukrainian language synonyms*. (Vol. I – II). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

Chernushko, N. (2014). About the development of linguistic views on the design of expressive syntax. *Linguistic studios to honor the headline*. Kharkiv: Kharkiv. istor-filol. tov-vo (in Ukr.)

Palamarchuk, L. S., Bilonozhenko, V. M., Vinnik, V. O. and others. (1993). *Phraseological Dictionary of the Ukrainian language*. (in 2 books). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

Zharyokonok, V. V. (2007). Parcellation. In *Ukrainian language. Encyclopedia*. (3th ed., pp. 481 – 482). Kyiv: Ukrainian Encyclopedia (in Ukr.)

LEGEND

БК – Evening Kiev (Vechirniy Kyiv)

КиЖ – Culture and Life (Kul'tura i zhyttya)

Кр. – Country (Krayina)

ЛУ – Literary Ukraine (Literaturna Ukrayina)

СП – Word of Enlightenment (Slovo Prosvity)

УЛГ – Ukrainian literary newspaper (Ukrayins'ka literaturna hazeta)

УМ – Ukraine is young (Ukrayina moloda)

Статтю отримано 04.06.2017

Tetyana Kots

ESTONIAN PARADIGM OF «UKRAINE» IN THE LANGUAGE OF MODERN PERIODIC DISTRIBUTIONS

A journalistic style in the aspect of axiology can be considered as a set of appeals to collective cultural, that is, mental units that combine value, conceptual and figurative elements. Mass media, changing the format of violated in journalistic texts on various topics, filling content with a positive or negative assessment, form the general, massive language culture of our society. There are cause-and-effect links between the mass media, which create an extensive informational field, and the linguistic consciousness of a Ukrainian.

Ukraine is one of the central concepts of modern periodicals, which grows up with a new, timed, axiological harmony. The assessment of both positive and negative phenomena of social life in Ukraine is markedly

psychological and explicit. In the center of the estimated paradigm is statehood – a necessary condition for the development of any nation. The words Ukraine and the State function in newspaper texts as synonyms and are distinct markers of the historical period of independence. In the minds of 90's people of the twentieth century, thanks primarily to the media, the idea of a positive role of the state in the socio-political life of society was established. In accordance with the mood of the frequency period there are positively estimated explicit meanings for the word state.

A critical view of the events and phenomena in Ukraine implements the use of negative evaluative linguistic resources. All positive changes, as a rule, are not due to, but contrary to processes in the state, the negative scale of which reveals procedural nouns with synonymous series with a distinct pessimistic connotation.

Ukraine is one of the centrospheres of the language of modern periodicals, which holds in its structures the values of social life, the worldview, the linguistic picture of the world. The media verbal means and reflect the axiology of the realities of modern Ukraine in the context of the socio-political, cultural trends of the epoch, and ensure the living flow of certain systems of views, values of one person, the whole collective, the political party to the consciousness of the general public. The semantics of evaluative units of journalistic style reflects a public understanding of history and modernity, which is activated by units of the national language and fixes a new stage in the development of its functional-style paradigm.

УДК 070.41 (045)

Лілія Бурківська,
Дзвенислава Бурківська

НАЗВИ ОСІБ У РЕГІОНАЛЬНОМУ ГАЗЕТНОМУ ТЕКСТІ

(НА МАТЕРІАЛІ ТИЖНЕВІКА «РЕПОРТЕР»)

Стаття присвячена аналізу номінацій жінок і чоловіків в івано-франківському обласному тижневику «Репортер», характеризує склад відповідних лексико-тематичних груп, визначено їхню роль у мові регіональної преси. Подано висновки про особливості вживання назв осіб у зв'язку з сучасними тенденціями динаміки літературної норми.